

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ, КНИЖЕВНИ
И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC, LITERARY
AND CULTURAL RESEARCH

ГОД. I, БР. 1
ШТИП, 2016

VOL. I, NO 1
STIP, 2016

ПАЛИМПСЕСТ

**Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања**

PALIMPSEST

**International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research**

**Год. I, Бр. 1
Штип, 2016**

**Vol. I, No 1
Stip, 2016**

ISSN 2545-3998
<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип,
Република Македонија

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Република Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Република Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Георгета Раца, Универзитет Банат, Романија
Астрид Симоне Грослер, Универзитет Банат, Романија
Горан Калоѓера, Универзитет во Риека, Хрватска
Дејан Дуриќ, Универзитет во Риека, Хрватска
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Зеки Ѓурел, Универзитет Гази, Република Турција
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Гурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Натале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip,
Republic of Macedonia

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, United States of America
Tole Belcev, Goce Delcev University, Republic of Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delcev University, Republic of Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Georgeta Rata, Banat University, Romania
Astrid Simone Grosler, Banat University, Romania
Goran Kalogjera, University of Rijeka, Croatia
Dejan Duric, University of Rijeka, Croatia
Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey
Zeki Gurel, GAZI University, Republic of Turkey
Elena Daradanova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercrusse, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Драгана Кузмановска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Светлана Јакимовска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Даница Гавриловска–Атанасовска (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)
Светлана Јакимовска (француски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ
РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. фах 201
МК-2000 Штип, Македонија
ISSN 2545-3998

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.

Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Dragana Kuzmanovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska

LANGUAGE EDITORS

Danica Gavrilovska-Atanasovska (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Marija Leontik (Turkish language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST
EDITORIAL COUNCIL
Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip, Macedonia
ISSN 2545-3998

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice per year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.

All papers are peer-reviewed.

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

- 11** ПРЕДГОВОР
Проф. д-р Виолета Димова, прв декан на Филолошкиот факултет во Штип
FOREWORD
Prof. Violeta Dimova, the first Dean of the Faculty of Philology in Stip

ЈАЗИК / LANGUAGE

- 15** **Marija Kusevska**
DESCRIBING SPEECH ACTS FROM CROSS-CULTURAL
AND INTERLANGUAGE PERSPECTIVE
- 27** **Costanza Geddes da Filicaia**
“TIRINNANZI” O “TYRYNNANZY”? IL *GIORNALINO DI GIAN
BURRASCA* E LA GRAFFIANTE IRONIA ONOMASTICA DI LUIGI
BERTELLI
Costanza Geddes da Filicaia
“TIRINNANZI” OR “TYRYNNANZY”? THE *GIORNALINO DI GIAN
BURRASCA* AND LUIGI BERTELLI’S MORDANT IRONY ON NAMES
- 37** **Paolo Orrù**
STRATEGIE DISCORATIVE DELL’INFORMAZIONE TELEVISIVA NEL
DISCORSO SULLE MIGRAZIONI, ALCUNI APPUNTI LINGUISTICI
SUL CASO ITALIANO
Paolo Orrù
DISCOURSIVE STRATEGIES OF THE TV INFORMATION IN THE
DISCOURSE ABOUT MIGRATIONS, SOME LINGUISTIC POINTS
REGARDING THE ITALIAN CASE
- 53** **Марија Гркова**
ОСВРТ КОН УСВОЈУВАЊЕТО НА ГРАМАТИЧКИТЕ КАТЕГОРИИ
КАЈ ИМЕНКИТЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК КАКО СТРАНСКИ
Marija Grkova
REVIEW OF THE ACQUISITION OF THE GRAMMATICAL CATEGORIES
OF NOUNS IN MACEDONIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

- 67** **Марија Ѓорѓиева-Димова**
ИНТЕРПРЕТАТИВНИ ОСЦИЛАЦИИ МЕЃУ ТЕКСТОТ И КОНТЕКСТОТ
Marija Gjorgjieva Dimova
INTERPRETATIVE OSCILLATIONS BETWEEN TEXT AND CONTEXT

- 81 Vesna Mojsova-Chepisevska**
 КУЛТУРНАТА ДРУГОСТ НИЗ „ТЕЧНИОТ ГОВОР“ НА ПОЕТСКИОТ
 ЗБОР И ФОТОГРАФИЈАТА
 Vesna Mojsova Chepisevska
 THE CULTURAL DIFFERENCE THROUGH “THE FLUENT SPEECH” OF
 THE POETIC WORD AND PHOTOGRAPHY
- 93 Ивица Максимовски**
 СЕМАНТИКАТА И СИМБОЛИКАТА
 ВО „ЛОША ТЕТКА И ДРУГИ РАСКАЗИ“ ОД КОВИЛОСКИ
 Ivica Maksimovski
 SEMANTICS AND SYMBOLISM
 IN “BAD AUNT AND OTHER SHORT STORIES” BY KOVILOSKI
- 101 Nazlı Rânâ Gürel**
 NECİP FAZIL KISAKÜREK’İN BİR ADAM YARATMA
 ADLI PİYESİNDE ELEŞTİREL YAKLAŞIMLAR
 Nazli Rana Gurel
 CRITICAL APPROACH FOR ‘TO CREATE A MAN’ BY NECİP FAZIL
- 109 Ivona Stojanovska**
 BAHRÎ VE DİVANI
 Ivona Stojanovska
 BAHRI AND HIS DIVAN
- 119 Славчо Ковилоски**
 ЗАПИСИТЕ НА КУЗМАН ШАПКАРЕВ ЗА МАШКО-ЖЕНСКИТЕ
 ОДНОСИ И МАКЕДОНСКОТО ОБИЧАЈНО ПРАВО
 Slavcho Koviloski
 KUZMAN SHAPKAREV’S RECORDS OF MALE-FEMALE RELATIONS
 AND MACEDONIAN CUSTOMARY LAW
- 127 Луси Караниколова-Чочоровска**
 СУДБИНСКАТА ЕНЕРГИЈА НА ПОЕТСКАТА РЕЧ (ЗА ПОЕТСКАТА
 СУДБИНА НА ГАНЕ ТОДОРОВСКИ, АТАНАС ВАНГЕЛОВ И ТОДОР
 ЧАЛОВСКИ)
 Lusi Karanikolova-Chochorovska
 THE DESTINAL ENERGY OF THE POETIC WORD (FOR THE POETIC
 DESTINY OF GANE TODOROVSKI, ATANAS VANGELOV AND TODOR
 CHALOVSKI)
- 135 Miruna Craciunescu**
 RÉACTIVATION D’UN IMAGINAIRE DU XVIIIE SIÈCLE DANS LES
ILLUSIONS PERDUES D’HONORÉ DE BALZAC
 Miruna Craciunescu
 IN SEARCH OF A COLLECTIVE IMAGINARY OF THE 18TH CENTURY IN
 BALZAC’S *LOST ILLUSIONS*

149 Eva Gjorgjievska
MARCEL PROUST ET LES PERSONNAGES JUIFS DANS *ALA RECHERCHE
DU TEMPS PERDU*
Eva Gjorgjievska
MARCEL PROUST AND THE CHARACTERS OF JEWS IN THE NOVEL *IN
SEARCH OF LOST TIME*

161 Искра Тасевска Хаџи-Бошкова
БИОГРАФИЈАТА НА КУЗМАН ШАПКАРЕВ ВО СВЕТЛИНАТА НА
БИОГРАФСКИТЕ ДИСКУРСИ
Iskra Tasevska Hadji Boshkova
KUZMAN SHAPKAREV'S BIOGRAPHY IN THE CONTEXT OF
BIOGRAPHICAL DISCOURSES

КУЛТУРА / CULTURE

173 Diego Poli
MATTHEW RICCI - LI MADOU: A DIALOGUE ACROSS CULTURES

185 Петар Намичев, Екатерина Намичева
ТРАНСФОРМАЦИЈА НА КУЛТУРНАТА МЕМОРИЈА ПРЕКУ
ТРАДИЦИОНАЛНАТА АРХИТЕКТУРА ВО МАКЕДОНИЈА
Petar Namicev, Ekaterina Namiceva
THE TRANSFORMATION OF CULTURAL MEMORY THROUGH THE
TRADITIONAL ARCHITECTURE IN MACEDONIA

199 Стојанче Костов
ВЛИЈАНИЕТО НА ШКОЛАТА НА ИГОР АЛЕКСАНДРОВИЧ МОЈСЕЕВ
ВО МАКЕДОНСКИТЕ ФОЛКЛОРНИ АНСАМБЛИ
Stojance Kostov
THE INFLUENCE OF THE SCHOOL OF IGOR ALEXANDROVICH
MOJSEYEV IN THE MACEDONIAN FOLK DANCE ENSEMBLE

207 Јане Јованов, Катерина Ромашевска
АЗБУКА НА ЧЕШКИТЕ РЕАЛИИ
Jane Jovanov, Katerina Romashevaska
ALPHABET OF CZECH REALITIES

МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY

213 Igor Rižnar
BLENDED LANGUAGE LEARNING AND FLIPBOARD IN HIGHER
EDUCATION

225 Mahmut Çelik, Ümit Süleymani
MAKEDONYA'DA 'TÜRK YAZI DİLİ TARİHİ' KONUSUNU ÜNİVERSİTE
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMLERİNDE "ROL OYNAMA
(DRAMATİZASYON) YÖNTEMİYLE ÖĞRETİMİ"

Mahmut Çelik, Ümit Süleymani
THE HISTORY OF TURKISH WRITTEN LANGUAGE TAUGHT AT
UNIVERSITY DEPARTMENT OF TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE
IN MACEDONIA WITH ROLEPLAYING (DRAMATIZATION) METHOD

237 Fausto Maria Greco
UN PERCORSO DIDATTICO DI INTERCULTURALITÀ ATTRAVERSO LA
NARRATIVA DI FABIO GEDA
Fausto Maria Greco
A DIDACTIC ITINERARY TOWARDS INTERCULTURALITY THROUGH
THE NARRATIVE OF FABIO GEDA

251 Snezana Petrova, Sevda Lazarevska
L'IDENTITE CULTURELLE ET LES APPROCHES ET PRATIQUES
INTERCULTURELLES DANS L'EDUCATION
Snezana Petrova, Sevda Lazarevska
CULTURAL IDENTITY AND INTERCULTURAL APPROACHES IN
EDUCATION

259 Brikena Xhaferi, Gezim Xhaferi
THE ROLE OF CALL IN FOSTERING LEARNER AUTONOMY – A STUDY
CONDUCTED AT SOUTH EAST EUROPEAN UNIVERSITY IN TETOVO

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

269 François Schmitt
COMPTE-RENDU : «FANTASTIKA (NIELEN) V TALIANESKEJ LITERATURE»
(« LE FANTASTIQUE DANS LA LITTÉRATURE ITALIENNE ET AILLEURS),
PAR EVA MESAROVA
François Schmitt
REVIEW: » «FANTASTIKA (NIELEN) V TALIANESKEJ LITERATURE»
(FANTASTIC IN ITALIAN LITERATURE AND ELSEWHERE), BY EVA
MESAROVÁ

ДОДАТОК / APPENDIX

275 ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ
ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“
CALL FOR PAPERS
FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

IN MEMORIAM

Д-Р ИВИЦА МАКСИМОВСКИ

Последната верзија на трудот што го објавуваме во овој број нашиот драг колега, д-р Ивица Максимовски, ни ја прати на 29 мај 2016 година. Тогаш не ни претпоставувавме дека безмалку еден месец подоцна, на 23 јуни 2016 година, ќе допре до нас тажната вест за прераната смрт на Ивица Максимовски. Во последната порака до нас Ивица ни напиша: „Драги и почитувани колеги и пријатели, се надевам дека Ве наоѓам во добро здравје и убаво расположение. За жал, немав можност да го видам мејлот до вчера, зашто бев хоспитализиран и сè уште сум на одмор и домашна рехабилитација. Се надевам дека не е доцна и затоа Ви ја испраќам последната средена варијанта на текстот. Ве молам да ми напишете одговор. Имајте убав и успешен викенд. Сречен поздрав со изрази на длабока почит. Искрено Ваш, Ивица“. Во спомен на колегата Ивица Максимовски го објавуваме овој труд, што е еден од неговите последни текстови, со финална редакција од уредниците на нашето меѓународно научно списание.

Почивај во мир, драг наш пријателе и колега.

(Од екипата на „Палимпсест“)

Ивица Максимовски

СЕМАНТИКАТА И СИМБОЛИКАТА ВО „ЛОША ТЕТКА И ДРУГИ РАСКАЗИ“ ОД КОВИЛОСКИ

Апстракт: Трудот претставува интерпретација на збирката „Лоша тетка и други раскази“ од авторот Славчо Ковилоски и тоа од еден специфичен семантичко-симболички аспект. Овие раскази на Ковилоски се интересни и според својата структура и според карактеристичниот начин на откривање на настаните со доминација на хуморот, иронијата и автоиронијата. Во заклучокот на трудот се потенцира дека во овие раскази на мошне едноставен, вешт и мајсторски начин се претставуваат настаните, а на идентичен начин се пренесуваат и идеите и пораките до реципиентите.

Клучни зборови: *Ковилоски, раскази, хумор, иронија, автобиографија, едноставност.*

1. Вовед

Во збирката „Лоша тетка и други раскази“ од Славчо Ковилоски го воочуваме начелото на спонтано раскажување, неизнасилено, со романтичарски занес и реалистичен приказ на нештата. Оваа збирка раскази концепциски авторот ја поделил во три дела:

- а) 1 дел насловен како „Црно“ со вкупно 17 раскази;
- б) 2 дел насловен како „Љубов“ со 8 раскази;
- в) 3 дел наречен „Овци“ со 8 раскази.

Тоа значи дека во оваа книга има вкупно 33 раскази.

Првиот дел именуван како „Црно“ е општоименуван со именка која означува боја во среден граматички род. Вториот дел „Љубов“ е именуван со апстрактна именка – љубов. Третиот дел е именуван со конкретна именка која е дадена во множина. Така, и сите раскази кои се сместени во книгата се или со општо именување или со сопствени именки (личносно именување) кои означуваат „сопство“ или, пак, се именувани со апстрактни именки: радост, среќа, поучен расказ (именката поука е апстрактна), тажно е (именката тага), случајности, лажење (именката лага), љубов. Случајностите се настани или средби кои не се планираат и немаме некој конкретен план за нивно одредување и велеме дека се тоа судбински предодредени нешта кои не зависат од нас. Сопствени именки (личносно именување) каде што имаме сопство се: Александро Турунце, Јане Пекмезот (со прекар), Нкдому Јанг, Мирчевски, Тасевски, Лаки (на македонски – Среќко, што е мотивиран антропоним), Тито, Тихи и Прле од „Отпишаните“, Јосип Броз, Славчо, Скопје, Тихо (Тихомир

Стојановски), Никола, Сталин, Крали Марко (име на пиво), Миле, Михајло, професорот Фурнер, Весна Миморческа, Шарко (име на куче), Марко (име на куче), Жарко (име на мачор) и Мики (име на маче).

Во оваа книга раскази Ковилоски како стратегија на раскажување користи вулгарни изрази, притоа без да се „труди“ или да се „обиде“ да ги употреби постандардните, општоприфатени и културни, литературни форми за изразите: педеришта (наместо изразот хомосексуалци); дрогаши (наместо наркомани); манијаци (изопачена/ извитоперена личност); мангупиште (наместо фраер, шизик, итроман/ итрец); скаламуции (наместо сплетки, интриги).

Како авторска техника и стратегија на раскажување во расказите на Ковилоски ја забележуваме и употребата на народни поговорки, фрази, флоскули и слично при именувањето на расказите: „Каков татко – таков син“; „Мало добро дело“; „Најдобро што може“; „Кога треба“ итн.

2. Полнозначноста на насловите

Во првиот дел од книгата се навестува различниот начин на именување на расказите. Првиот расказ е именуван со прашална синтагма: „Што е црно?“; вториот расказ е со личносно именување: „Мирчевски“; третиот е со апстрактна именка: „Радост“; четвртиот со личносно именување: „Валентина Костоска“; петтиот е со конкретна именка: „Кафанче“; шестиот со именска синтагма во која имаме придавка и именка: „Лоша тетка“; седмиот е со интернационализам: „Лаки“ (кој преведен на наш јазик значи среќа, а од оваа апстрактна именка произлегува личното име Среќко – именувањето е според името изведено од именката, што се нагласува и во фабулата на расказот); осмиот расказ е именуван со именска синтагма во чиј состав влегуваат придавка и именка: „Поучен расказ“; деветтиот расказ е именуван со апстрактна именка: „Среќа“; десеттиот расказ е именуван со лична именка: „Тихо“; единаесеттиот со конкретна именка: „Зебра“; дванаесеттиот со прашална форма: „Кој?“; тринаесеттиот со конкретна именка: „Слика“, а уметничките слики во себе содржат, меѓу другото, и многу апстракции; четиринаесеттиот расказ е именуван со расказна форма која содржи поента што е извлечена од народните поговорки или од скаменетите изрази наречени фрази: „Миле честопати негодува за многу работи, ама кога треба да се работи тој работи, не зборува празни муабети“, што значи дека во овој расказ имаме лично име и со самиот наслов ни е декодирана целата фабула на самиот расказ; петнаесеттиот расказ е именуван во расказна форма: „Тажно е“ – именска синтагма која може да ја сфатиме и како констатација, а во основата на именувањето лежи апстрактната именка *тага*; шеснаесеттиот расказ е именуван како „Случајности“, а именката случајност, исто така, ниту можеме да ја видиме, ни допреме, ни почувствуваме, туку ја доживуваме како нешто судбински предодредено; последниот, седумнаесеттиот расказ е именуван како „Лажење“ –

лажењето, се разбира, може да биде и конкретно, но сепак именката лага е апстрактна, зашто и лагата не може ни да се види, допре или дофати.

Во поглед на именувањето можеме да заклучиме дека авторската стратегија е во тоа што користи: прашални форми, лични имиња, конкретни именки, апстрактни именки, именски синтагми, расказни форми, глаголски именки итн. Личните имиња се дадени или како имиња, или како презиме, или целосно со име и презиме или, пак, со прекар. Глаголските именки употребени во збирката раскази се: лажење, знаење, будење и чекање.

Вториот дел од збирката раскази именуван како „Љубов“ може да се дефинира како лирска проза. Најтипичен и најилустративен пример во кој тоа го забележуваме е расказот „Јас сум“. Сепак, и сите други раскази може да се претворат во лирски творби – песни.

Во третиот дел именуван како „Овци“ на илустративен начин доаѓа до израз авторовата техника на вулгарност и „некултивираност“ на изразните форми, па настаните ни се прикажани на разговорен (колоквијален) јазик користен во секојдневието. Најтипичен пример за тоа е расказот со наслов „Безобразен расказ“ – единствен во кој авторот предупредува дека е за возрасни и не смеат да го читаат малолетници.

Расказот „Телеграф“ е единствен во кој имаме употреба на еден збор и овој расказ е во форма на стих, а можеме да го дефинираме и како лирски расказ.

3. Автореферентноста и нараторите

Во збирката „Лоша тетка и други раскази“ од Ковилоски, расказите по обем се кратки, но моќни, слатки и „сочни“. Можеме да го поставиме прашањето за ликови-референти, за веројатноста и веродостојноста на расказите, како и за нараторот и за начинот на раскажување, а секако и за автореферентноста или автобиографијата.

Како што неколкупати напоменавме, ликовите се именувани или само со име, или само со презиме, или со име и презиме, или со име и прекар или илустративно (мотивирано) – Лаки (Среќко) и Тихо (име што значи мир/ тишина). Оттука, како непознатица или мистерија ни останува прашањето дали овие ликови имаат свои референти во реалниот живот или, пак, се измислени. Во поглед на веројатноста за реалистично раскажување, реалистични ликови и реалистични настани, со сите наративни стратегии кои ги применува Ковилоски нè убедува дека се реални и реалистични раскажувањата, ликовите и настаните. Во поглед на веродостојноста на настаните, Ковилоски е убедлив и нè уверува дека „сè е онака како што ни пренесол од секојдневието и сè е реално и реалистично“.

Нараторот на одредени места е во прво лице еднина – јас-наратор (Ich-наратор) – личен наратор, а на други е во трето лице – сезнаечки, сеприсутен, омнисцентен (Eg-наратор), а сето тоа е многу уверливо и

убедливо за веројатноста и веродостојноста дека ликовите и настаните се реални, реалистични и се случиле токму онака како што Ковилоски ни кажува.

Начинот на раскажување подразбира користење, или подобро речено „мешање“, на директниот и индиректниот говор при што Ковилоски нè убедува дека и она што ни е прераскажано или ни го кажува на индиректен начин е реално и реалистично, при што кај нас остава силен впечаток дека е сигурен оти она што ни го кажува нему му е пренесено точно и коректно.

И на крај, откако ги имаме предвид сите овие елементи, ние се прашуваме дали оваа збирка раскази на Славчо Ковилоски во себе содржи автореферентност, т.е. автобиографски елементи. Името Славчо се спомнува само на едно место, но и тоа е доволен индикатор кај нас да пробуди сомнеж дека токму таму некаде длабоко, силно затскриен во секој расказ е присутен авторот. Посебно е илустративен примерот што Ковилоски во првиот расказ именуван како „Што е црно?“ употребува кратки заменски форми:

„Црно е пенкалото што ми стои на масата.

Црно ми е пред очите кога ќе се поднапијам и кога треба да одам на работа утредента.

Црн сум и јас, понекогаш, зашто така знае да ме нарече баба Петра кога ќе го загорам лончето и ќе претече млекото (е внучко, внучко, црн внучко)“. (Ковилоски, 2014, стр. 7).

Индикативен пример за автобиографски елементи е и употребата на формата на заменската присвојна придавка *мој* за машки и женски род во членувана форма, односно *мојот/ мојата*:

„Црно е круКчето нацртано на мојата зграда.

Црни се влакната на мојата коса (иако забележувам дека започнуваат да побелуваат).

Црн е тушот на наставникот по ликовно. И мојот туш, исто така.

Црни се панталончињата на мојата омилена пејачка.

Црн е овој петок (така знае да каже мојот пријател Џон кога треба да оди на состанок кај неговиот шеф).

Црна е бемката на рамото на мојата братучетка.

Црн е мониторот од мојот компјутер (таков ми го дадоа, а јас немав ништо против).

Црн е гавранот и чавката и мојот пријател Нкдому Јанг е црн.

За волја на вистината, црни биле и гаќичките на мојата сосетка (според тврдењето на Јане Пекмезот).

Ете, тоа е црно“. (Ковилоски, 2014, стр. 7-8).

Во оваа мала, мила, убава и симпатична книга како авторска техника и стратегија на раскажување се употребени: вицовите, хуморот, гротеската и иронијата, но има и автоиронија, па затоа може да се каже дека во оваа збирка раскази има многу автобиографски елементи.

4. Семантиката и симболиката на броевите во збирката

„Лоша тетка и други раскази“ како заштитен симбол ги содржи броевите 3 и 9. Ковилоски збирката ја дели на 3 дела, има вкупно 33 раскази, најдолгите раскази се напишани на 3 страници, а сите други на една или две страници. Три раскази го содржат поимот *расказ* во својот наслов: „Поучен расказ“, „Фантастичен расказ“ и „Безобразен расказ“. На 3 страници се раскажани 9 раскази, од кои 8 во првиот и 1 во третиот дел, но ако земеме предвид дека бројот 9 поделен со 3 дава резултат 3, тогаш ќе ја откриеме и авторовата поента за симболиката на бројот 3. Збирката раскази содржи 80 страници, но ако се додаде и рецензијата тогаш добиваме бројка 81, а збирот на броевите 8 и 1 го дава бројот 9. Ако го имаме предвид фактот дека најдолгите 9 раскази имаат по 3 страници, тоа значи вкупно 27, а збирот на броевите 2 и 7 го дава бројот 9, а ако го имаме предвид вкупниот број на страници 81 и го поделиме со бројот 27 добиен од оние најдолги 9 раскази, тогаш количникот од делењето на броевите 81 и 27 го дава бројот 3. Ако бројот 33 го расчлениме на два броја, 3 и 3, и ги помножиме овие броеви добиваме резултат 9. А 9 раскази кои се напишани на 3 страници се: „Мирчевски“, „Кафанче“, „Лаки“, „Поучен расказ“, „Тихо“, „Слика“, „Миле честопати негодува за многу работи, ама кога треба да се работи, тој работи, не зборува празни муабети“, „Случајности“ и „Фантастичен расказ“. Овие 9 раскази можеме да ги групираме во 3 групи: 1. „Мирчевски“, „Лаки“ и „Тихо“ – со личносно именување – сопство; 2. „Поучен расказ“, „Фантастичен расказ“ и „Миле честопати негодува за многу работи, ама кога треба да се работи, тој работи, не зборува празни муабети“ – расказна форма и користење на поимот *расказ* во насловот, а иако во едниот од нив е употребено лично име, сепак ја гледаме расказната форма во насловот; 3. „Кафанче“, „Слика“ и „Случајности“ – конкретно и општо именување, а иако кафанчето и сликата се предмети, сепак во себе содржат многу апстракции, изненадувања и мистерии, интриги, а сето тоа е карактеристично за случајностите. Симболиката во расказите ја носи и убавината на внатрешната структура на расказите напишани од Ковилоски.

5. Заклучок

Според херменевтичко-наративната и семантичката анализа на структурата на расказите сместени во збирката „Лоша тетка и други раскази“ од Ковилоски можеме да заклучиме дека расказите, иако по обем се кратки, сепак се издржани, квалитетни и моќни и со инклинираните автобиографски елементи, хуморот, иронијата и автоиронијата имаат моќ да нè насмеат и расположат и да ни укажат на настаните од секојдневието и да нè поучат дека и ние како поединци и општеството како целина сме полни со недостатоци, аномалии и несовершености.

Книгата раскази „Лоша тетка и други раскази“ е книга која датира од втората деценија на дваесет и првиот век, а овој податок ни укажува дека е нова и „млада“, а оттука и нашиот интерес да ја анализираме од повеќе аспекти. Самата книга нуди широк дијапазон на иследување и проследување. Со појавата на оваа книга, секако, се збогатува и македонската книжевна ризница. Сопството како еден квалитативен пристап, иронијата, хуморот и едноставноста се богатството на селективните елементи во расказите. Со еден искрен и срдечен приод на книжевно-критички план, за оваа книга можеме да употребиме само најубави и најпофални зборови.

Библиографија

Ковилоски, Славчо (2013). *Лоша тетка и други раскази*. Скопје: Академски печат.

Ковилоски, Славчо (2014). *Лоша тетка и други раскази*. Скопје: Македонија презент.

Теорија на прозата (1996). Избор на текстовите, превод и предговор: Атанас Вангелов. Скопје: Детска радост.

Шевалие Жан, Гирбран Ален (2005). *Речник на симболите*. Превод од француски јазик: Ирина Бабамова, Маргарита Велевска, Ирина Ивановска, Марина Михајлоска, Радица Никодиновска, Ирена Павловска. Скопје: Табернакул.

Ivica Maksimovski

Semantics and symbolism in "Bad Aunt and Other Short Stories" by Koviloski

Abstract: This paper presents an interpretation of the collection "Bad Aunt and Other Short Stories" by Slavcho Koviloski from a specific semantic-symbolic aspect. These short stories by Koviloski are interesting in regard to their structure, as well as the specific way of unveiling the events dominated by humour, irony and self irony. In the conclusion of the paper it is emphasized that the events in these short stories are presented in a very simple, skillful and masterly manner, and the ideas and messages to the recipients are conveyed in the same way as well.

Keywords: *Koviloski, short stories, humor, irony, autobiography, simplicity.*

